

ارزیابی کتب تراث فقهی

حیدر حب الله

ترجمه: سعید نورا

سوال^۱: کتابخانه ی شیعی سرشار از حجم زیادی از کتاب ها و موسوعات فقهی استدلالی به عدد فقها از زمان شیخ مفید تا دوران حاضر می باشد... آیا جناب شیخ حب الله مطالعه ای در قرائت و ارزیابی این آثار و مقایسه بین آن ها و بیان نقاط قوت و ضعف آن ها دارند؟ برای طلبه ای که کتاب لمع را می خواهد چه منابعی را برای مطالعه پیشنهاد می کنید در صورت امکان با اشاره به وجه امتیاز هر یک از این مراجع؟

پاسخ: مطالعه مجمل این تراث کار بسیار گسترده ای است اما می توانم شما را به برخی از کتاب های خود که فی الجمله بر این نکته اشاره دارند ارجاع دهم به عنوان مثال کتاب (نظریة السنّة فی الفکر الإمامی الشیعی)، و کتاب (دروس تمهیدیه فی تاریخ علم الرجال عند الإمامیة)، و مجموعه جلساتی در تاریخ علم اصول و تاریخ علم رجال نزد شیعه و همینطور روش های درس و تدریس در بحث خارج، که در سایت شخصی بنده موجود می باشد.

---

^۱ حیدر حب الله، إضاءات فی الفکر والدين والاجتماع ۱: سوال ۱۲۵.

طالب (لمعه) می تواند در این مرحله به به کتاب مسالك الأفهام شهيد ثانی مراجعه کند که کتاب سودمندی است و همینطور در فقه عبادات می تواند به کتاب مدارک الأحکام سید عاملی مراجعه کند که کتابی سودمند و منظم است و همینطور مطالعه ی کتب فقهی شیخ فضلی و شیخ ایراوانی که برای تدریس در این مرحله تهیه شده اند را پیشنهاد می کنم.

اما مراجعه زیاد به حواشی - مخصوصاً کتبی که سطح بالاتری از کتاب «اللمعة الدمشقية» و «الروضة البهية» دارند مثل کتاب جواهر الکلام و کتاب الرياض و کتاب کشف اللثام و مانند این ها - احیاناً موجب تشویش می شود بنابراین طلبه باید به این نکته توجه داشته باشد. وفقکم الله لکلّ خیر.